

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden ked.én csütörtökön és szombaton este. Esztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDAJA (Iskola-utca 4. sz.)

Aratás.

(k.) Aratnak, kaszálnak... A telt aranykalászok lehajtják fejüket, megringatja őket a reggeli fuvalom langyos szellője, a napsugár enyeleg hullámokban ringó felületükkel, a pacsrta dus sűrűjében rejti el piczike fiait, hogy ne bántsa őket a virradat szellője s a hirtelen támadó fergeteg zúgása.

És megjelenik a gazda a ringó kalászkok, a dus vetések szélén. némán magasztalja a Mindenhatót, a ki a mint gondoskodik a rét tarka virágairól s a lég magarairól, ép úgy sohsem feledkezik meg a teremtés koronájáról, a verejtékes munkával sujtott emberről.

Aztán suhognak a pengék: aratnak, kaszálnak szép Magyarországon. Kézdétét veszi a földet munkáló nép legnehezebb, de egyszersmind legszebb, legköltségesebb foglalkozása. A nap még nem ébredt fel a láthatáron, mikor ott áll a legnemesebb hadsereg: a földmivelők ezre és ezre a táblák szélén, kezében a csillogó kaszával, oldalán a kaszaköves tarsolylyal. Utánuk a marokverő leányok, menyecskék arcukon pajzán, vig mosolylyal. A piros pozsgás arcu lányok mosolya mellett ott találjuk a gazda aggódó tekintetét, mintha csak kérdezni akarná a rendekben fekvő kalászközt: adtok-e annyit, a mennyit a végrehajtó kíván: megmentitek-e ágyam vánkását a dobpergéstől, házám népét a szegyenkezéstől?

Nem! Szörnyű válasz. de így igaz! A nép dolgozik, fárad: a tőzsde kalkulál s az ő papirosbuzájával halálos ítéletet hoz a két kéz munkájára. Ha valamikor, ugy a jelenlegi viszonyok szerint áll ez leginkább. Az idén ugyanis a mezőgazdasági jelentések szerint 7 millió méter-mázsával kevesebb termésre van kilátásunk, mint tavaly, a mi tehát természet-szerűleg áremelkedést vonna maga után. S mit látunk? Azt, hogy összehasonlítván a tavalyi júliusi árfolyamot a mostanival: a termés ára leszállt úgy, hogy az ideai buza ára 4 koronával, a rozse egy koronával, a zabé másfél koronával kisebb a tavalyinál. S ez a börze munkája, a pénzuralom hatalma mezőgazdaságunk felett s ezt a hatalmat a szegény nép véres verejtékes munkája fizeti saját betevő falatja rovására. A munkakirályok örökében tőzsdekirályok ülnek, a nagy vagyonok és pénzeszsák-dinasztiák alapítói; egy sajtáságos nép, melynek a pénzsóvárgáson kívül már rangkórsága

is kielégítést nyert kormányrendszerünk rövidlétásával.

S mi lett ennek a következménye? Feljaldult a munkásnép már évekket ezelőtt, erős volt a jajszó, nem tudta elliallattatni a szuronyok hatalma: eljutott az urak fülébe is s a hol ugy beszéltek, hogy Magyarországon munkás-kérdés nincs, hogy a szocializmus nálunk gyökeret nem verhet, a hirtelen növekvő mozgalom láttára paragrafusokat görbítettek a nép érdekében a nép külletének, a nép jogos kívánalmainak helyes ismerete nélkül. Szabályozták az 1898. évi II. törvényezéssel a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyt. Jó volt ez is jobb hiányban! A revízió azonban itt is szükséges. Hisz mit látunk manapság? A kisgazdák aggódó serege ott van a szocializmus karjaiban. Törvény kell, mely megszabadítja a kisgazdát és munkást a kiszípolozó uszorától s akkor visszatér oda, abba a körbe, a mely kenyeret adott neki a multban, s a mely megélhetését biztosítja a jövőben. A meglevő keresztény hitelszövetkezetek módot kell nyújtani arra, hogy két-három milliós kölcsönt adhasson, rögtön, a mikor épen szükséges. Ezzel kiveszszük a kisbirtokost s közvetve a munkást az uszorás kezéből s kiragadjuk a hazafiatlan szocializmus karjaiból.

Ez szükséges előfeltétele a mezőgazdasági viszonyok javulásának, mely pártiunk célja, majdnem főtörekvése.

Dolgozzál csak tovább is békés türelemmel hazám munkás népe! Vessd el kis telkedet a szádtól megvont magvaiddal, arasd le terméset a börziánerek és részvényesek gazdagodására: már látjuk pirkadását a megigazulás napjának, mely egy szebb kor kezdő pontját jelzi a néppárti zászló diadalra jutásával. Egyik kezében az ekeszarva, a kasza nyele, másikban az a 900 éves zászló legyen, mely szivedből nőtt s teniszived vére festett a martirok zászlajává s így annak bujni nem lehet!

Népgyűlés.

A néppárt lelkes bajnokai nem kimélnék időt, társadságot; a nép meghívása folytán lelkes óvádcizók közepette hirdetik azt a programmot, a mely már eddig is oly kitünőnek és hasznosnak bizonyult reformtörekvései terén. Örömmel üdvözöljük a pacsai néppárt vezető egyéneit s Isten áldását kérjük az alábbi meghívóban jelzett munkásságukra:

Meghívó.

A dícső Zalavármegye leghívebb néppárti polgárai néppárti elveik mellett tüntetni óhajtván, szeretett hősi képviselőiket meghívják, hogy őket ünnepellessék és a néppárt elvei mellett új bizonyosságot telessenek. Azért a kies fekvésű

PACSÁN

1900. évi július hó 15-én, vasárnapon, délután 3 órakor

néppárti népgyűlést

fognak tartani, a következő tárgysorozattal:

1. *Előki meggyűtő.* Tartja: Zichy Aladár gróf, orsz. képviselő.
2. *Az egyházközpontokai törvények revizójáról.* Tartja: Szentiványi Károly.
3. *A kisgazdák helyzetéről és a néppárti törekvéséről.* Tartja: Farlas József orsz. képviselő.
4. *A néppárti járó feladatairól.* Tartja: Kálmán Károly, orsz. képviselő.
5. *Előki zárszó.*

Pacsán, 1900. július hó 2-án.

A rendezőség.

A viharágyzás költségei.

Nem mulik el nap, hogy valamely szak-közönségben vagy napilap közgazdasági rovatában a jégverés ellen viharágyzákkal való védekezésről ne olvashatnánk. Hatalmas két indító oka van, hogy az ügy mind nagyobb és nagyobb hullámokat vet és a közönség mindinkább élelkebben érdeklődik iránta.

Az egyik az, hogy a szőlők mindig mostoha gyermekei voltak a biztosító társaságoknak. Oriási jégbiztosító díjakat vetettek ki s még ezek mellett sem fogadták el a szőlőbiztosításokat szívesen. A második pedig az, hogy Stájerországban, Dalmáciában és Olaszországban olyan szép eredményeket értek el a viharágyzással, melyek méltán nagyon kielégítették a szőlőgazdát: mert a hol rendszeresen végezték a viharágyzást, ott nem volt jégverés, míg ellenben ott, a hol nem lövöldöztek, nagy jégverések pusztították el a termést is, a tőkét is.

De a mint minden új és fölkarolt jó vivmálynál rendszeren lenni szokott, nem csak a közvetlenül érintett nagy közönség érdeklődött a viharlövöldözés iránt, hanem egy saját külön osztály is, mely mint gyártó akart a dologhoz férközni. Akadtak ugyanis nálunk is „gyártók“ (nem gyárosok) minden, némileg is rokon szakmából. Rászabadultak a kovácsok, puskaművesek, lakatosok, pirotechnikusok, köszénárosok stb. A földgot azonban, azt tudniillik, hogy annak, a ki a jégverés ellen való védekezéssel foglalkozik, jártasnak kell lenni egy a hydro-meteorologiai, valamint az aeronautikai és végre a lövőműszaki ágazatokban is, egészen figyelmen kívül hagyták, ezzel senki sem törődött.

Mai lapunk 4 oldal.

A „feltalálók“ próbálvései hazánkban nagy gabalyodásokat idéztek elő! A felhőknek ugyan nem ártottak, se nem használtak, de városunkban megsebesítették egy csomó embert és Budapesten is összeeggett egy pirotechnikus, midőn saját találmányu viharágyuját el akarta sütni.

Szándékosan nem foglalkoztunk eddig bővebben a viharágyuzás kérdésével, mert előbb meg akartunk győződni arról, hogy mikép löki el magától a salakot és selejteket és mikép szaturálódik czelírányos tényezővé szőlőgazdáink ügykörében. Most azonban már utjól is elmondhatjuk, mint már egy ízben el is mondtuk, hogy feltétlenül mellőzendők az olyan viharágyuk, melyeknek állítólagos gyorstüzelés czéljából komplikált s könnyen elromolható szerkezete van, legyenek azok akár hátultöltők, akár előltöltők, gyutaes (kapszli) módszertiek vagy patronosak (tölténnyel töltendők). Ezeknek a jégverés ellen való védekezésben, tudniillik a gyakorlatban nem lehet hasznukat venni; mert 4 éven át folytatott szakadatlan és rendszeres kísérletek nyomán bebizonyult, hogy a gyutaes viharágyuk lövést bizonytalan, a mennyiben a gyutaes gyakran — és ha nedves, akkor meg mindig csütörtököt mond: aztán pedig nemcsak a Stajjerszágból, hanem az Olaszországban gyűjtött tapasztalatok is beigazolták, hogy a gyutaes elsütésre szerkesztett viharágyuk kezelése igen veszedelmes, mert ezeknél véletlen meggyulladás, véletlen elsülés, ügyetlen kezelés miatt sokszor történtek balesetek.

Készítettek dőregekkel működő viharágyukat is. Az ilyenből vitte ki városunkban a szél a szikrát, gyutaesföszlányt és felrobbantotta vele egy másik gyutaes viharágyu löporkészletét. Legutóbb pedig a viharágyu bombák robbantak fel ott a rakétagyárban, a hol készültek és iszonyu pusztítást tettek emberéletben.

Mint a m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi intézet „Utastítás a jég elleni védekezésre viharágyukkal“ című röpiratban kifejti, a dőregek viharágyuk hangcsövének magassága csak 2 méter lévén, ezeket síkföldön, lapályokban és nagyobb kiterjedésű völgyekben használni nem ajánlatos; mert a belőle felfelé törő léggyűrű alig hat olyan magasságra, hogy a jégfelhőket elérje.

De ez nem az egyedüli baja a dőregek viharágyuknak, hanem egy másik és pedig nagy baj az, hogy roppant költséges dolog volna ezzel jégfelhőkre lövöldözni. A viharágyu árát beruházásnak tekintjük s azért nem sokat határoz, ha tíz vagy husz forinttal olcsóbb vagy drágább. Minket inkább a lövöldözés folyó költségei érdekelnek és ezek iránt akarunk pontos felvilágosítást nyújtani.

A kereskedelmi miniszter közbenjárására a közös hadügyminiszter megengedte hogy a viharágyukkal való védekezéshez szükséges löpört a gazlaközönség a katonai szertárakból mérsékelt áron, kilogrammonként 76 fillérért szerezhesse be. Ezt a nagy előnyt a szóban fordó dőregek viharágyuknál nem lehet kihasználni, mert ezekből a viharágyukból nem löporral lönek, hanem más robbanó szerekekkel megtöltött úgynevezett dőregekkel. E dőregek viharágyukkal való lövöldözéshez egész évadra ágyunkint, az egyes vidékek zivatár gyakorisága szerint 600—800 dőreg számítható.

Költségvetéseknél természetesen a maximum veendő, tehát:

800 dőreg ára à 12 kr. = frt. 96.—
8 láda „ „ 40 kr. = „ 3.20
Összesen . . . frt. 99.30

Ezzel szemben a Greinitz-féle A jelű viharágyuba, melynek hangcsöve 2800 czm. magas, tehát magasabb, mint a dőregek viharágyu és ennek következtében magasabbra is hord, egy-egy töltésre 80 gramm állami löpor szükséges, egy évadon át 24 zivatárt számítva, zivatáronként 30 lövés, összesen 720 lövés, de lekerekítve szintén 800 lövést számítva:

800-szor 80 gramm = 64 kilo
löpor à 38 kr. = frt. 24.32
Gyújtózsínor „ 2.—
Összesen . . . frt. 26.32

E számokból tehát azt látjuk, hogy a Greinitz-féle nem dőregek viharágyuval, mely azonban magasabb hangcsövű, mint a dőregek, egész évadon 800 lövést számítva, 26 frt 32 kr. a költség, a dőregek viharágyuval pedig majdnem négyszerte több, azaz 99 frt 20 kr.

Ilyen drága, költséges lövöldözésbe nem lehet belebocsátkozni és valamint kifejtettük, hogy a patronos, kapszlis, perkussziós, hátul-és előltöltő viharágyuk megbízhatatlanságuk és veszedelmességük miatt hasznavehetetlenek a gyakorlatban, ép úgy nem vehetjük komolyan azt a dőregek viharágyut sem, melyhez a dőregek egy nyáron 96 frt 20 krba kerülnek.

A bécsi katonai aeronautikai intézetben alapos kipróbálásnak vetették alá a Greinitz-féle viharágyukat és megállapították, hogy a rengő léggyűrűknek, melyek a viharágyu elsütése alkalmával másodpercenként 80—90 méternyi kezdőgyorsasággal törnek felfelé és terjednek a magasba, 1200—1500 méternyi magasságban is még olyan óriási mozgató erejük van, hogy az ilyen magasságban uszó jégfelhők sűrűsödését sikeresen megakadályozhatja s a felhőket annyira rengésbe és mozgásba hozza, hogy ott jégeső nem képződhetik, hanem mindent felüldítő jótékony esőként hull a megostromolt felhők csapadéka.

A mi pedig a Greinitz-féle viharágyunak az elsütési módját illeti, az biztonság dolgában valamennyi elsütési módnál jobb, mert veszedelmek és balesetek teljesen ki vannak zárva.

E—s.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Steiner Fülöp dr., megyés püspök ur Öméltósága f. hó 3-án Streit Ferencz szentszéki jegyző és Vízota Gyula dr. szertartó kíséretében hosszabb tartózkodásra teési birtokára utazott.

— **Esküvő.** Ifj. Réz István, a balatoni halász részvénytársaság fonyódi telepének felügyelője, városunk köztisztelőben álló rendőrfőkapitányának fia f. hó 10-én vezeti oltárhoz a helybeli Szent-István templomban Keller Ella urhölgyet, néhai Keller N. előszállási ménestemester kedves leányát. Isten áldását kérjük a szent frigyre.

— **A honvédség köréből.** A király Nagy Béla dr. segédorvos-helyettesét a székesfehérvári 17. honvéd gyalog-ezred állományába segédorvossá nevezte ki.

— **Sport a jótékonykörében.** Mindnyájan tudjuk, mily áldásosan működnek az egyes nőegyletek hazánkban; eléggé ismerjük, mily sok jótéteménnyel látják el szegényeinket városunk hölgyei. Örömmel halljuk, hogy nemcsak a mi vidékünkön, de hazánk többi részeiben is mily bugalommal állnak össze a legmagasabbrangú hölgyek, hogy ott segítsenek, hol a nyomor a

legnagyobb. Bátran elmondhatni, hogy a nőegyletek szorgos anyaként örködnek a szegények fölött, mint jóságos angyal szállnak le jótékony szivek a szegények hajlékába, biztatva őket, hogy ezen élet viharai között ne lankadjanak, hogy viseljk türelemmel az élet nehézségeit. De mit ki nem találunk ezek az angyali szivek, hogy szegényeiken segíteni tudjanak? Bálok, mulatságok, műkedvelői előadások, sorsjátékok, tombolák ezek már mind ismert s megszokott dolgok. Táncolni, mulatni a jótékonykör rovására ez már kezdi veszíteni a vonzerejét. Most tehát valami új, valami modern eszme kell, hogy a segélyalap gyarapodjék. Ezt az új vonzó eszmet a bodrogközi nőegylet hozta felszínre, belevonva a jótékonykörébe a sport egyik legkedveltebb alakját a löversenyt. A bodrogközi nőegylet áldásos működéséről már több ízben hallottunk. A felső vidéken élő szegények mindig áldva említik Majláth grófné, Miskéné és Semnyey Miczi neveit, kik az említett egyesület vezető lelkei. Ezek a jó és nemes lelkű urhölgyek mutatták meg azt, hogy miként lehet a nagyurak kedves mulatságát századunk legkedveltebb szórakozását, a löverseny sportot összeegyezteni a jótékonykör eszméjével. És ki volt ezen eszmének megalkotója? A legjobb anyának legjobb leánya: Semnyey Mária báróné. Már napokkal azelőtt nagy érdeklődéssel beszéltek mindenfelé a Bodrogközi nőegylet perbenyiki versenyről, melynek egész vezetősége a versenyigazgatóság, versenyintézőség, versenybíró-ság, indítók stb. mind a bodrogközi jótékony nőegylet előkelő hölgyeinek sorából került ki. Mint értesülünk a verseny teljesen megfelelt az általános várakozásnak, sőt mondhatni reményen felül sikerült.

— **Bergl Mór eltűnt.** Nem hiába tanulmányozta Bergl az ügyességi bünyűgyi ügydarabokat, úgy látszik, jól hasznát veszi, mert eddig a legszeleesebb körü rendőri nyomozás sem vezetett eredményre. Bár óriás anyaghalmoz áll rendelkezésünkre e furtangos ember üzérkedéseiről, a vizsgálat érdekében azoknak közlését időelőtti-nek tartjuk.

— **A hű szolgálat jutalma.** Szép ünnepség folyt le folyó hó 1-én Kenessey Lajos pettendi birtokán. Özv. Korács Ferenczét, ki mint kulcsárné, 67 éve szolgálja a Kenessey-családot, ez alkalommal a 40 évi hű szolgálatért a belügyminiszter díszéremmel tüntette ki. A Kenessey-család kertjében lefolyt ünnepségen először Urházy Sándor ev. ref. lelkész, majd a községi előljáróság nevében Kutassy Endre nyék-pettendi községi jegyző mondott beszédet, mely után az érmet az öreg kulcsárnénak átadta; Kenessey Lajos pedig a család ajándékát adta át.

— **A párisi kiállítás.** A huszadik századot a munka nagy ünnepe, a párisi világkiállítás nyitja meg. A mit az emberi egyenlőség, testvériség és szabadság jelgége alatt az emberi elme szépet, magasztosat gondolt; a mit millió kéz támogatva az emberiség szolgálatába hódított öserök: a gőz és villamosság által, jót, hasznosat alkotott a tizenkilenc századon át: azt Páris, a világváros, óriási keretében, káprázató fényben, elbűvölő összhangban tárja elénk a világkiállításon. Örömmel üdvözöljük tehát az eszmét, mely tanulóifjúságnak s így a tanári kar-nak is lehetővé teszi, hogy az utazást árendényes jeggyel s olcsó ellátással tegyék meg. Ez ügyben Popper N. János, mint a magyar tanuló-ifjúság párisi utazásának rendezője, felhívja az ifjúságot s annak szüleit a tömeges látogatásra. Az érdeklődők fentnevezett rendező-nél Budapesten nyerhetnek közelebbi utaztatást.

— **Az ercsii plebána congruájának** újbóli összeírását a vallás és közoktatásügyi minisztérium elrendelvé, a beérkezett összeírások felülvizsgálatára a congrua felülvizsgáló-bizottság f. hó 18-án d. e. 10 órakor a vármegyeház II-od emeleti kis termében ülést tart. Azt hisszük, hogy most már ez a hosszadalmas ügy végrehalására elintéztést nyer.

— **Ülések.** Folyó hó 9-én a vármegyei központi választmány, f. hó 10-én a megyei közgazgatási bizottság ülést tart.

— **Nyári mulatság.** A „Jótékonycezlú vasuti magyar asztaltársaság“ f. hó 7-én a sóstói kerti helyiségben saját pénztára javára világpostával egybekötött zárkórú nyári mulatságot tart. Belépti-díj személyenként 60 fillér, család-jegy 1 kor. 20 fillér. Kezdeté d. u. 4 órakor. A zenét a cs. kir. szab. déli vasuti főműhely zenekara szolgáltatja.

— **Táncmulatság.** A duna-adonyi magyar ifjusági önképző-kör f. hó 8-án saját könyvtára javára tekeverseny és világpostával egybekötött táncmulatságot rendez. Személy-jegy 1 korona, család-jegy 2 korona 40 fillér.

— **Katonai gyakorlatok.** A honvédelmi miniszter értesítette a vármegye közönségét, hogy a cs. és kir. 4. hadtest Pest- és Fejér-megye területén tartja az idei nagygyakorlatokat, melynek menetét meg is küldte. Kéri egyidejűleg a vármegye hatóságát, hogy alantós hatóságait a menetszükséglet u. m. szállás, élelmezés, előfogatok stb. pontos kiszolgáltatására utasítsa.

— **Halálozás.** Özv. *Lipp Rezsóné sz. Schubert* Anna Simor-n. 12. sz. alatti lakosnő f. hó 4-én este 10 órakor hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, élete 62-ik évében elhunyt. A boldogultnak hült tetemei f. hó 6-án fognak a gyászhalálnál a kath. vallás szertartásai szerint bezenheltetni s a szedreskerti temetőben eltemettetni. Az elhunytat a *Lipp*-család s számos rokon gyászolja.

— **Névmagyarosítások.** Dr. *Singer Antal* gárdonyi földbirtokos és kiskoru gyermekei belügyminisiter engedélylyel vezetéknevüket „*Gárdonyi*“-ra; *Kocza János* helybeli lakos „*Kertész*“-re és *Keeseics György* helybeli csendőr „*Berényi*“-re változtatta.

— **Utóállítás.** A pótsorozó-bizottság ma d. e. 10 órakor a városház nagytermében utóállítást tartott, mely alkalommal egy állításköteles vizsgálatot meg s betegségének megállapítása végett kórházba utaltatott.

— **Kórházi választmányi ülés.** A megyei kórház választmánya ma d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében *Huszár Ágost* alispán elnöke alatt ülést tartott, melyen *Hübner Jenő* építész-mérnök tervezetét és a belső berendezésre vonatkozó árlejtési mintákat bemutatván, jóváhagyólag elfogadtattott. Azután több folyó ügy elintéztetvén, az ülés 1 órakor véget ért.

— **Hirtelen halál.** *Máté Józsefné sz. Tonomár Magdolna* Széchenyi-u. 156. szám alatti helybeli lakosnő a kültelken kukoricza-töltéssel foglalkozott. Már a délelőtti folyamán rosszul lett úgy, hogy le kellett feküdnie. Rosszullétében azonban javulás nem állott be s a délutáni órákban elindult hazafelé. *Ónodi Antal* helybeli lakos, aki nevezetel együtt dolgozott, 8 óra tájban ment hazafelé s uton találta már majdnem élettelenül *Máténét* s rögtön egy arra menő kocsira tették, hogy lakására szállítsák. Az asszony az uton meghalt s így az orvos-rendőri vizsgálat már csak a beállott halált konstatálhatta. — A mennyiben a halál oka megállapítható nem volt, *Reé István r.-főkapitány* elrendelte a hulla felboncolását.

— **A rendőrség figyelmébe.** A vásártérnek fásított és korlátozott részét a rendőrorjárat szíves figyelmébe ajánljuk, mert, mint több

polgár panasolja, e helyen sok hajléktalan húzza meg magát. Talán egy kis razzia nem ártana!

— **A trafikokosok haza.** A kistrafikok által fizetendő tözsdébért három évi kivetése most folyik országsszerte. A tözsdébért következőképp állapítják meg a pénzügyi hatóságok: a) a nyers forgalom 3 évi átlagának 1 százalékát fizetik azok, a kik kizárólag, vagy főképp dohányeladással foglalkoznak, b) 2 és fél százalékát, a kik a dohányeladást más üzlettel kapcsolatban és c) 3 százalékot, a kik szatócüzletben és ital-mérési üzlettel kapcsolatban gyakorolják; oly helyeken azonban, hol az anyag beszerzése a nagy trafiktól való távolság, vagy más rendkívüli közlekedési akadály folytán nagy nehézséggel jár, a 3 százalék helyett 2 és fél, illetve 2 százalékos kulcs alkalmazását kérheti a kistrafikok. Sok helyütt nem fogadták el a trafikokosok a felemelt tözsdébért. Nagyon meg kell azonban gondolniok a dolgot, mert a kitől egyszer bármi okból elvonták a trafikengedélyt, az későbbben rendkívüli nehezre kap új engedélyt.

— **2—3 középiskolai tanuló** egy kath. hivatalnok családnál jó ellátást szerezhet a jövő iskolai évre. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Irodalom.

— **Az Örökimádás,** a központi oltáregyesület közlönyének (szerk. *Kutschera József*) 20-ik számát megkaptuk. Tartalma a következő: A szeretet Istene. — Első lelkigyakorlatom. — A haldoklók boldogítása. — Oltáregyesületi ügyek. — Külföldi oltáregyesületekről. — Az örökimádás temploma. — Egyházi öltönyök színei. — Arimateai szent József és szent Nikodemus. — Casula. Miseruha. — Művészet az oltáregyesület szolgálatában. — Irodalom. Vegyesek. Az ügyesen szerkesztett oltáregyesületi hivatalos közlönyt olvasóinknak a legmelegebben ajánljuk.

— **A csizsarteci rend székesfehérvári kath. főgymnasiumának értesítője 1899—1900. iskolai évről.** Közvetteszi: *Scenzy Győző* igazgató. Az értesítőt dr. *Kapossy Endre* értekezése nyitja meg „A műelvezetről.“ Alapos tanulmány, kiegészítve az életből vett tapasztalatokkal jellemzi a 16 oldalra terjedő értekezést. A tanári kar s az egyes osztályok tananyagának ismertetése után találjuk dr. *Vass Bertalannak* „Az énektanítás az intézetben“ cz. nagy tudással megírt munkájának egy részletét, mely alapos szakismeretre vall. Az értesítő többi része az év eredményeit tárja elének nagy gondal.

— **A székesfehérvári m. kir. állami főreáliskola évi értesítője az 1899—1900-ik tanévről.** Szerkesztette: dr. *Kathy József* királyi igazgató. Az értesítő bevezető részében *Koronczy Imre* „A művészeti oktatás terve a székesfehérvári állami főreáliskolában“ című értekezése valóban a szakember tollával íródott s figyelemre méltó utmutatásul szolgál.

— **A székesfehérvári kereskedelmi iskola** értesítőjét dr. *Faludi Miksa* igazgató állította össze s közli rövid, de tartalmas leírását a husvéti tanulmányutnak. Örvedetes jelenség, hogy az intézet nagy sulyt fektet a tanulmányi kirándulásokra és látogatásokra, a melyeknek nagy értéke szellemi és fizikai tekintetben megbecsülhetlen. Az értesítő statisztikai része az intézet vezetőinek önzetlen munkássága mellett tanuskodik.

— **Főhívás.** „*Képek a régi és új Rómából*“ című munkának megrendelésére, *Róma*; melyik művelt keresztyének a szíve nem dobban meg erre a névre? Van-e város a földkereksé-

gen, melyhez az emberiségnek annyi emléke fűződik. Vagy ki ne érdeklődne az emberiség művelődésének bölcsője iránt? Más nemzetek írói egész könyvtárakat írtak össze Róma múltjáról és jelenéről. Mi ebben a tekintetben is nagyon szegények vagyunk. Mindössze egy-két kisebb tanulmány és újságcikk vagy néhány iskolai értesítőben megjelent értekezés az, amit e téren felmutathatunk. S még más nyelvekből fordított munkánk is csak kettő van (*Lanciani* és *Boissier* munkái), melyek inkább régiségtani értékkel bírnak. Ez a körülmény indította alulírottat arra, hogy *Ecers Györgynek*, a trienti tudós rectorának nemrég megjelent és általános föltűnést keltett *Römsche Mosaikon* című munkáját magyarra fordítva kiadja. Ebben a jubiláris évben az egész művelt világnak, de különösen a magyar nemzetnek egész figyelme Róma felé irányul. Számatalanok fölkeresték vagy föl fogják keresni közlünk is az örök várost. Ezeknek és egyáltalán minden művelt kereszténynek, kiváltképpen *Ciceroneja* lenni ez a munka, a mely nem sülyed a közönséges Baedekernek színvonalára és mégis lépten-nyomon kíséri s kellemesen mutatja, szórakoztatja az utast, aki Rómát és környékét képzeltben vagy valóságban be akarja járni. A tudós szerző hosszú időt töltött az örök városban. Bejárta ismételve annak egész környékét. Képeket és emlékeket gyűjtött a multból és jelenből. Ezeket mozaik-szerűen összeillesztette s oly kellemesen szórakoztatva oktató s mégis rendkívül érdekesítő munkát adott az olvasó kezébe, hogy azt alig lehet a kézről letenni, míg az ember azt nem olvasta. Kedves szolgálatot vélek tenni hazai közönségünknek az által, hogy ezt a munkát magyarra fordítva kiadom. A munka f. é. szeptember havában fog megjelenni körülbelül 30-35 ív terjedelemben, finom papíron tisztes alakban. Előfizetési ára 5 korona. A megrendelések *Makra Imre* lelkész címére Aracs Torontál m. küldendők.

KÖZGAZDASÁG.

— **Arató munkások közvetítése.** A földmívelési minisztérium munkásügyi osztályához érkezett jelentések szerint az alföldi vármegyékbe még vannak aratásra elszerezhető munkások. Azoknak, a kik gazdasági, vagy földmunkásokat keresnek, a munkásügyi osztály (II. em., 78. sz.) szóbeli, levélbéli vagy távirati megkeresésre készségesen közvetíti a munkásokat.

— **Járvány.** Inota és Falu-Battyán községekben a sertésorbáncz járványszerűleg fellépett. Mindkét község zár alá vétetett.

— **Borértékesítési részvénytársaság.** Gróf *Zichy Jenő*, ipar és kereskedelmünk e fardhatlan előmozdítója, az elhanyagolt hazai bortermelés és borkereskedés fellendítéséhez fogott. Ismerve a némes gróf törhetetlen erejét, fáradozását biztos siker is koronázni fogja s ezáltal a közgazdasági viszonyaink javulását hathatósan előmozdítja. Gróf *Zichy Jenő* az érdekelte bortermelők és borkereskedők közreműködése mellett egy részvénytársaság létesítésén fáradoz, mely „Első Magyar Borbizományi és Értékesítési Részvénytársaság“ czim alatt már ez ősszel működését megkezdte. A részvénytársaság czélja a kormány felügyelete alatt kizárólag hazai tiszta borokat bizományba venni, azokra mérsékelt kamatból mellett előleget adni s ezen borokat a tulajdonos kívánatára mérsékelt jutalék mellett eladni. Czélja a magyar borok részére külföldi piacokat szerezni, az olasz bort hazánkól kiszorítani s a magyar bor világhírét vissza hódítani.

— **A hazai általános biztosító részvénytársaság,** a mely országunk lakosságának rokonszenve és támogatása mellett alakult meg, czélutadatos eszközökkel megszerezte magának a biztosító közönség osztatlan bizalmát. Az elmúlt másfél év alatt *Tóth Pál*, a társaság kitünő vezérigazgatója, a saját maga által kidolgozott speciális rendszer alapján szervezte az intézet ügynöki hálózatát, olyképpen, hogy számos nagy költséggel fenntartott főügynökséget beszüntetett és összesen négy kötvénykiállí-

tási joggal felruházott kerületi felügyelőséget szervezett. E felügyelőségekhez van beosztva számos önálló főigazgatóság és majdnem három-ezer ügynök, a kik mindmegannyian kitartó buzgalommal törekednek a hazai biztosító intézetét szolgálalni. A Hazai biztosító méltán csatlakozik a legjobb magyar intézetek sorába. A magyar nép támogatása hozta annak idejében létre a társaságot, s a magyar nép támogatása viszi most előre az intézetet, a mely óvatosan válogatott, komoly eszközökkel és jól megfontolt irányzatban hódít széles tért a magyar biztosító közönség körében. Kívánatos, hogy az a lankadatlan munkálkodás, a melyet az intézet felvirágozása és erősödése érdekében Tóth Pál vezérigazgató, ritka erélyvel, sok szakértelemmel és kitartással fejt ki, meghozza ama gyümölcsöt, hogy a magyar gazda közönség érdeme szerint keresse föl ezt a jeles, életerős hazai intézetet, a melynek feladata, célja és törekvése abban összpontosul, hogy a biztosítási eszmét híven és becsülettel szolgálja.

Szerkesztői üzenetek.

— Br. F. F. Bély. Vidéki lap lévén a tollunk távol-eső eseményeket nem vonhatjuk be lapunk keretébe. A meenyiben közérdekűvé tehetjük a beküldött cikket leközlöttük. Sok üdvözlét és köszönet a megemlékezésért.

— H. F. Dinnyés. Köszönet. Jövőben gyorsabb tudósítást kérek.

— Br. Sárkeresztur. Már idejét multa, elkésve érkezett.

M. J. Balinka. Az ígért dolgokat várjuk.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

Sz.-Fejérvár szab. kir. város rkapitányságától.

4545/kap. 900.

Hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város rendőrkapitányi hivatala a mozdony-szikrák által előidézhető tüzesetek meggátlása végett felkéri azon t. gazdaközönséget, kiknek a vasutvonalak mellett gabona-földek vannak, hogy az aratás beáltával a gabona-kereszteket a saját érdekükben a pályatesttől 60 méter távolságra, vagyis távtávtalon kívül állítsák fel, továbbá az esetleges tarlótüzt terjedésének meggátlása végett a 60 méter távolságnál barázdát húzatni sziveskedjenek annál is inkább, mert ha ez irányban valakit mulasztás terhel, az esetleges tüzkár nem fog részére megtéríteni.

Sz.-Fejérvár, 1900. évi július hó 1-én.

Reé István s. k.,
r.-főkapitány.

A Csoóri tejszövetkezet által előállított általános kedveltségnek örvendő

és **kitünő minőségűnek elismert**

T H E A - V A J

mindig friss minőségben

klónként 1 forintért (2 koronáért) kapható

RÖTH BERTALAN fűszerkereskedésében

Palotai- és Sas-utca sarkán.

Uj

Vasuti menetrend.

— 1900. május 1. —

Budapest ind.	Székesfejérvár ér.	N. Kanizsa ind.	ér.
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. u.
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. e.
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este.
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este.	6.32 este.	8.40 est*)
Gyors v. 8.00 este.	9.17 este.	9.22 este.	12.07 éjjel
Szem. v. 9.25 este.	11.33 este.	11.43 este.	3.52 éjjel

*) Csak július 1-től közl. Boglárig.

Nagy-Kanizsa ind.	Székesfejérvár ér.	Budapest ind.	ér.
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.32 reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.	9.53 reg.
Szem. v. 5.05 reg.	6.59 r.**) 7.05 reg.	8.58 reg.	
Szem. v. 9.30 d. u.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.42 d. u.
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este	8.33 este
Gyors v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este	9.20 este

Június 1-től szept. 15-ig vasár- és ünnepnap közlekedik.

Boglár ind.	Székesfejérvár ér.	Budapest ind.	ér.
Sz. v. 7.35 este	9.45 este	9.51 este	11.25 este

Komárom ind.	Székesfejérvár ér.
Sz. v. 4.07 reg.	6.54 reg.
Sz. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.
V. v. 6.20 este.	11.09 éjjel.

Székesfejérvár ind.	Komárom ér.
Sz. v. 6.15 regg.	8.40 regg.
V. v. 9.50 d. e.	2.50 d. u.
Sz. v. 9.32 este	12.32 éjjel.

Székesfejérvár ind.	Veszprém ér.	Veszprém ind.	Sz.-Fejérvár ér.
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.23 reg.	6.49 reg.
V. v. 1.00 d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.	8.22 reg.
V. v. 9.27 este	11.00 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.	6.03 este.
		T. v. 7.19 este	10.09 est*)

*) Június 1-től szept. 15-ig minden ünnep és vasárnap valamint esütörtökön közl. Ind. Péthről 8 óra 27 p. este.

Székesfejérvár ind.	Adony-Szabolcs ér.	Paks ér.
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.	2.33 d. u.
V. v. 3.50 d. u.	5.17 d. u.	9.33 este.

Paks ind.	Adony-Szabolcs ér.	Sz.-Fejérvár ér.
V. v. 2.00 éjjel	6.23 reg.	7.40 reg.
V. v. 1.49 d. u.	6.06 este	7.25 este.

Székesfejérvár ind.	Bicske ér.
V. v. 9.30 reg.	12.31 d. u.
V. v. 1.59 d. u.	4.53 d. u.

Bicske ind.	Sz.-Fejérvár ér.
V. v. 5.35 reg.	8.10 reg.
V. v. 6.30 este	9.12 este.

Székesfejérvár ind.	Sárbogárd ér.
V. v. 9.22 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd ind.	Sz.-Fejérvár ér.
V. v. 6.10 reg.	8.12 reg.
V. v. 12.15 délben	1.34 d. u.

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVANYOZÓ, TEMPLOMDISZITŐ, TÜKÖR-, KÉP- és KÉPKERET RAKTÁRA
SZÉKESFEHÉRVÁRÓTT,

Szt.-Imre-utca 2. sz. (Barátok uj épületében.)

A főtisztelendő Clerus, magas nemesség s. t. kegyuraságoknak üzletet szives figyelmébe ajánlani bátorkodom.

Művelem és elvállalom a templomdiszítésnek következő ágait:

Oltárépítésetet és oltárdiszítést,

uj oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsirok építését aranyozását és festését,

minden stylben, beadott rajz vagy tölem tervezett rajz után a legegyszerűbb s a legdiszesebb kivitelig.

Lourdesi Mária-oltárok építését.

Régi oltárok, szószékek, szobrok renoválását

ujjonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő színekben festve, gazdagon aranyozva, vagy egészen aranyozva.

Nálam megrendelhetők mindennemű olajfestményü képek és stáció-képek.

Tisztelt Schaumann Ur!

A padnai sz. Antal képre vonatkozó tudósítását köszönettel vettem s azt alkalmilag elhozatom.

Ezen alkalmommal készleges örömmel tudatom, hogy a velencei r. k. templom főoltárkép rájáának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg vagyok elégedve s mindenkinek tetszését és dicséretét kiérdemelte; s így önt bárkinék pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.

Velence, 1899. nov. 14.

tisztelettel
Beleznay István,
plebános.